

Előfizetési díj:

Egészévre 4 ft., Félévre
2 ft., Negyedévre 1 ft.

Hirdetmények:

3 hasábos petítor egyszer
9 kr., többszöri hirtetésnél 7 kr., Bélyegdíj
30 kr.

Nyilttér petítorára 12 kr.

ZALAMEGYE

társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

A lap

szellemi és anyagi részét
illető közlemények a szer-
kesztőséghez küldendők.

Bérmentlen leveleket
csak ismert kezektől fo-
gadunk el.

Kéziratokat nem küldünk
vissza.

A „Zalamegyei gazdasági egyesület“ és a „Zalaegerszegi ügyvedi kamara“ hivatalos közlönye.

Megjelenik minden vasárnap.

Zala-Egerszeg, 1884. augusztus 14.

A városi képviselő testület f. hó 4-én tartott üléséből Zala-Egerszegnek rendezett tanácsú várossá átalakítása tárgyában kiküldött bizottság működését serényen folytatja s minden, tőle kitelhető módon igyekszik, hogy e nagy fontosságú és városunk szellemi, valamint anyagi jólétét célzó ügy mielőbb teljesen tisztába hozatva, végelhatározás végett a képviselő testület elé terjesztessék.

Örömmel jelezhetjük, hogy városunk polgársága — belátva az átalakítás előnyös voltát — ettől éppen nem idegenkedik, sőt azt melegen óhajtja, amit igazol ama körülmény, hogy teljes készséggel irják alá az átalakítás érdemében a megye törvényhatóságához intézendő kérvényt, melyet olvasó közönségünk tájékoztatása végett egész terjedelmében közlünk:

Tekintetes megyei Törvényhatóság!

Évek hosszú során keresztül azon tapasztalásra jutottunk, hogy községünk, Zala-Egerszeg, eddigi névszerint jelen nagyközségi szervezetével nem képes azon igényeknek megfelelni, melyeket a mai kor egy megyeszékhely irányában támaszt; de különben is sokszoros mulasztásaink folytán a haladás terén igen sok hasonló községnek kirívóan mögötte maradt; iparosai majd mind tönkre jutottak, kereskedése ugyszólván megsemmisült.

Ezen állapotot és illetőleg bajainkon az által vélünk segíthetni, ha nagy községünket rendezett tanácsú várossá a törvény által biztosított előjogai felhasználásával s egy szélesebb hatáskörrel felruházott és helyesebben szervezett városi tisztviselői kar segítségével iparkodunk anyagi erőnket lehetőleg kifejteni, polgáraink jólétét előmozdítani, s mulasztásainkat mielőbb helyrehozni.

Zala-Egerszeg a megye székhelye; abban az értelmiség köztudomásilag igen szép számmal van képviselve s a közigazgatási, törvényeségi és járásbírói tisztviselőknél kívül az A.

„Zalamegye“ tárcája.

„Kolera nostras.“

— Tárcá. —

Írta: dr. Jenvay Géza.

Mindenek előtt is, van szerencsém magamat bemutatni: én Timóthfalvy Tihámér végzett orvos növendék és — „kolera-orvos“ vagyok, azaz — ne tessék megjedni tőlem — csak voltam. Ma már nem viselem ezt a veszedelmes hivatal, miután az a furesaság történt velem, hogy — No, de kezdjük — a maga módja szerint egészen előlrol.

Talán még tetszik visszaemlékezni, hogy a belügyminiszterium csak nem régeből bocsátott ki a törvényhatóságokhoz egy olyféle körrendeletet, melynek értelmében mindazon orvosok és végzett növendékek, kik a „veszedelem“ nem remélt bekövetkezése esetén, mint „kolera-orvosok“ fungálni hajlandók, a megyei tisztí főorvos által jelentkezésre hivatottak fel.

Az igaz, hogy nem valami zsiros ízetessel jár ez az új hivatal — olyan magantéle embernek, minden egyes kiküldetésért össze-vissza csak négy forint honorarium van kifizetésre helyezve — hanem hát azért — talán felesleges is mondanom — kapva-kaptam az alkalmon, mely jövendőbeli hírnevem volt megállapítandó s a körrendelet megjelenésének második napján, már mint „kolera-doctor“ sétálgattam szülővárosom „desinficiált“ utcáin, még pedig „állásom“ fontosságának tudatában — meglehetősen büszke önérzettel, mindenek felett pedig lázas izgatottsággal lestem-vártam a — kolera-t!

Csak hogy ez a rémséges „fekete asszony“ sehogy sem akart a kedvemért a mi vidékünkre is ellátogatni, úgy hogy mélységes tudományomnak practicus hasznosí-

tanúsága szerint 20 tanító, 6 orvos, 25 ügyvéd, 2 gyógyszerész, 74 kereskedő stb. lakik. — négy elemi iskola, egy 6 osztályú polgári iskola, ebben egy 3 osztályú kereskedelmi iskola, továbbá egy 2 osztályú felső leány-iskola, s a polgári iskola mellett szervezett mintaszertileg berendezett műasztalossági tanulmányi létezik.

Többször nevezett községünk, mely beltelekben 349 holdat 49 ölet összesen 4929 holdat 586 ölet tesz ki, mely 6434 lakost s beltelekiben 618 házat számlál, s melynek összes egyenes államadója 33134 ft 90 kr., — mint község saját telekkönyvi tulajdonul 7 házzal, 773 hold 671 ölet kiterjedésű s az adó alapján 51793 ft becsértékű ingatlanokkal, s eddig is évi 18712 ft 29 kr. jövedelemmel bírt. —

Mint hogy a rendezett tanácsú város általunk szervezése alig két-három ezer forinttal növeli az eddigi kiadásokat, s a kiadási többlet gazdagon fogja megteremni a kívánt gyümölcsöket; minthogy e szerint községünk az 1876. évi 5. t. cikk 40. §. b. pontjában írt elegendő szellemi és anyagi erővel rendelkezik:

alólirottak, mint a kik az összes községi egyenes államadónak több mint fele részét fizetik, tisztelettel kérjük a tekintetes megyei Törvényhatóságot, méltóztassék megengedni, miszerint Zala-Egerszeg nagyközség rendezett tanácsú várossá alakulhasson át. —

Mihelyt e kérvényt amyan aláírják, hogy az aláírók adója az állami egyenes adó felét felülmúlja: a bizottság a képviselő testülethez intézendő memorandum megállapítása végett egybegyűl s iparkodik azt mielőbb beterjeszteni, úgy hogy erősen hiszszük, miszerint városunk ezen vitális érdeke még e hóban végleges megoldást nyerend. —

Megyei élet.

Zalamegye közigazgatási bizottsága augusztus havi rendes ülését Glavina Lajos főispán úr ömeltóságának elnöksége alatt f. hó 12-én tartotta.

Az alispáni havi jelentés szerint a közegészségi állapot a lefolyt július hóban a felnőtteknél igen kedvező

tására alkalom nem kínálkozván — kezdtem kétségbe esni s már-már az a meggyőződés érlelődött meg bennem, hogy én bizony voltaképpen még mindig csak egy nagy semmi vagyok, habár még olyan „kolera-doctor“ vagyok is, mignem egyik nap, úgy este felé, lélekzakkadva állt be hozzám a tisztí főorvos s minden tekeretoria és bevezetés nélkül tudomra adja, hogy:

— Öcsém, maga azonnal Fűzfadombra utazik! Érti? Rügön, lóhalálban! Itt a távirat, Fűzfadombon egy ember gyanus tünetek között halt meg s minden jel oda mutat, hogy kolera-val van dolgunk. — A hullát felboncolja, jegyzőkönyvet vetet fel s az esetről nekem még ma, azonnal, tüstént jelentést tesz. —

Valamit dadogtam az öregnek, — hogy mit, már magam sem tudom — csak arra emlékszem, hogy a következő pillanatban már az utcán voltam, s „szakértőn“ bele vágva magamat a principálisnak lakásom előtt várakozó hintójába, vágattam a vasuti állomásra, s mert ott már másodikikat esengettek, nem is mentem, hanem rohantam a füledt levegőjű coépéba s küldetésem fontosságának tudatában, figyelemre sem méltatva uti társaimat, fontoskodó arccal telepedtem le a bórpanlag egyik szögletébe, miközben fejem egyre abban föl, hogy miként fogom én ezt a „fontos esetet“ a főfizikus szája ize szerint protocolomba szorítani, mert hát, tessék elhinni: nagy „sor“ is ez olyan embernek, ki még soha sem próbálta.

A vonat lassú dübörgéssel haladt — s már körülbelül egy jó negyed óra telt így el, midőn szomszédom, egy tisztas öreg úr, végre megsokallotta szellemi gyötrelmeimet s nagyvirágú selyem zsebkendőjével letörölgetve kopasz homlokáról a coupé pokoli hősege által kisajított veríték cseppeket, — miután az előbb még figyelemmel olvasott újságot összehajtogatva maga mellé helyezte a pamlagra — udvariansan megszólított, hogy:

— Hová utazik uraságod?

volt, kivéve a keszthelyi, letenyei és zalaegerszegi járásokat, melyekben nagyobb mennyiségű gyomor- és bélhurut fordult elő, míg a többi járásban a beteg forgalom a megelőző hónapokhoz képest tetemesen apadt. Tapotczán és Nagy-Kanizsán egy-egy cholera-nostras eset észleltetett, azonban mindkettő gyógyulással végződött. — A gyermekek egészségi állapata kevésbé volt kedvező, a menyiben gyomor- és bélhurut nagyobb számmal fordult elő a keszthelyi, csáktornyai, letenyei és zalaegerszegi járásokban, ugyszintén Nagy-Kanizsa városban, ez utóbbi helyen 8 halálesettel. Nagy-Kanizsán 4 vörheny, 3 vérhas, Keszthelyen 5 himlő eset, Gyömörön szintén himlő fordult elő szörványosan. A szükséges orvosrendőri intézkedések mindenütt fogamatba vették. Ragályos betegségeknek járványos fellépte az egész megye területén nem észleltetett.

Olvastattam a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnak a közigazgatási bizottsághoz intézett leírata, mely szerint Krób Pál elhunyt tanfelügyelő helyébe dr. Ruzsicska Kálmán zemplémmegyei segédtanfelügyelő lett kinevezve. A miniszteri leirat felolvasása után dr. Ruzsicska Kálmán tanfelügyelő úr a közigazgatási bizottsághoz intézett szavaiban kifejezést adott abbéli szilárd elhatározásának, hogy igyekszik fog minden erejével e szép múltú s történelmi nevezetességű megye tanügyének felvirágoztatásán lankadatlanul közreműködni s kérte egyúttal a közigazgatási bizottságot, hogy őt ez irányú működésében szives támogatásban részesíteni kegyeskedjék.

Főispán úr ömeltósága jelenti, hogy Skublics Jenő úr betegeskedése folytán a megyei közigazgatási előadói tisztről lemondván, a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium Arvay István közigazgatási bizottsági tag urat nevezte ki megyei közigazgatási előadónak. A közigazgatási bizottság örömmel vette tudomásul Arvay István urnak, mint a közigazgatás terén kiváló szakférfiúnak eme kinevezését, egyúttal a betegsége miatt lemondott Skublics Jenő előadó urnak e minőségben két éven keresztül a megye érdekében kiváló buzgalommal és odaadással teljesített működéséért jegyzőkönyvileg fejezte ki köszönetét.

A megyei árvtarból kiutalandó pénzekre nézve a jövőben azon eljárás fogantatását határozta el a közigazgatási bizottság, hogy a pénzkültalási végzések a szolgabíróknak küldetnek meg, míg a felek egyidejűleg a jegyzők által értesítetnek a kiutalásról. Az árvaszéki elnök negyedévenként jelentést tesz a közig. bizottságnál, hogy a szabályszerű elismervények a szolgabírói hivataloktól pontosan beérkeztek-e?

Alispán úr előterjeszti, hogy a megyei közbiztonsági szolgálat égetően szükséges-e teszi a megyei esendőrség létszámának szaporítását. A közigazgatási bizott-

— Fűzfadombra! — feleltem neki olyanformán, mint mikor az ember egy szóval akarja kitalálni mindazt, mi a fejében ketyvad s csak azután, midőn láttam, hogy ennek a szegény kis falunak az említése legkevésbé sem idézte elő a várt hatást, tettem hozzá sietve — mert nagy baj vagyok ottan kérem alassan!

— Nagy baj!? csudálkozott az öreg ur.
— Igen! Rettenetes, nagy baj! Kúttott a kolera! Tessék itt a távirat. — Én Timóthfalvy Tihámér járvány-orvos vagyok s küldetésemnek éppen az a célja, hogy kiderítsem, vajjon ázsiai — vagy csak kolera nostrassal van-e dolgunk? —

No, ennek azután már meg volt a kívánt hatása! Utitársaim rémülve ugráltak fel egyenkint helyeikről s az a síheder — valami diák-féle lehetett — ki egész uton utánozhatlan phlegmával köszörülgette divatos karmait, ijedten hajította ki az ablakon azt a szép kajszin barackot, melybe csak épp abban a pillanatban harapott egész élvezettel, szomszédja, egy években gazdag hajadon, halálsápadt arccal kezelt kororászni uti táskájában s egy kis üveget halászva innét ki, mohón szívtá magába a kolera cseppek „aromáját“, az újság olvasó öreg ur közegészségügyi miseriainkról dümnyögött valamit magában, míg bájos vis a vis-m egészen elhalványodva csapta be könyvét, melyet még előbb oly érdeklél lapozgatott, azután rám emelte bogár szemeit, mintha csak kételkedett volna a mondottakban.

Szóval olyan koleras hangulat szállta meg egyszerre az egész társaságot, hogy csak elő kellett venni tudományom tárházából minden chlormeszet, kálit, nátront, carbolt, kátrányt, míg végre sikerült megnyugtanni uti társaimat. —

Mikor azután vége lett az első ijedtségnek s lecsendesültek a kedélyek, ki ki előbbi idő töltéséhez látott. — A síheder újra neki állt körmeinek, szomszédja az „éltes delnő“ visszadugta táskájába a kolera cseppeket s azután ölelt simogatta gyengén, kényesen, míg

ság már egyik előző gyűlésének határozata folytán a magas belügyminiszteriumhoz indokolt felterjesztést tett két új órállomás szervezése és a létező órállomásokon a létszám szaporítása tárgyában s mint biztos tudomása van, elvileg el is lett az fogadva, de az ügy elintézése igen elhúzódik s mivel közel azon időszak, melyben a közbiztonság leginkább meg szokott támadni, indítványozza, hogy az első felterjesztésben felhozott indokok alapján a miniszterium feliratilag megkeressék, hogy a csendőrség létszámának szaporítása még az ősz bekövetkezése előtt fogantossá tartsák. A megye közbiztonsága érdekében tett emez indítványt a közigazgatási bizottság elfogadta.

Ugyancsak alispán úr indítványozza, hogy tekintettel arra, miszerint a szigorú pontossággal keresztül vitt szakszerű felügyelet a helyes utépítészetnek elengedhetlen követelménye, e szakszerű felügyeletet pedig a megyei kir. építészeti hivatal a jelenlegi létszámmal nem eszközölheti; mert nem csak a rendes létszám be nem töltetik, hanem az építészeti hivatal egyes tagjai a megye határain kívül is hosszabb ideig tartó munkássággal vannak elfoglalva, miért is feliratilag keressék meg a közmunka- és közlekedésügyi miniszterium, hogy a megyei építészeti hivatalnál a létszámot kegyeskedjék oly mértékben kiegészíteni, hogy ezen hivatal megyénk területén nagyfontosságú hivatását kellőképp betölthesse.

Tekintve, hogy a községek ép anyai községi munkát tartoznak évenként leszovalni, mint a mennyi megyei közmunkát szolgálnak s a községi közmunka részint új utak készítésére, részint a már meglevők jó karban tartására fordítatik; tekintve továbbá, hogy főképp új utak kijelölésénél és azok célirányos kiépítésénél okvetlen szakértők közreműködésére van szükség; a közigazgatási bizottság a járási szolgabírókat értesíti, hogy a mennyiben járásukban a községi utak kiépítésénél egyes községeknek szükségük volna az építészeti hivatal kiküldöttére, úgy a hatóság megkeresése folytán a községek költségére az építészeti hivatal kiküldötte a szakfelügyeletet teljesíteni.

Az árvasszéki elnöki jelentés szerint a fogalmazási szaknál június hó végén hátralék volt 2405, júliusban beérkezett 2015 s így feldolgozásra vár 4420 ügydarab, melyből elintéztetett 2046, hátralékban maradt 2374 ügydarab; július hóban 31-el több lett feldolgozva, mint mennyi beérkezett. A iródnál június végén hátralék volt 2461, július hóban érkezett 2058 s így július hóban 4519 ügydarab állt letisztázás alatt; ebből leíratott 2374, hátralékban maradt 2145 ügydarab s így 316-al több lett expedálva, mint mennyi a hónap folytán érkezett. A jelentés tudomásul vétetett.

Az adófelügyelő úr jelentése szerint június végén a hátralék a III. évnegyedi előirással együtt tett 1.381.931 frt 37¹/₂ krt., melyből július hóban 64.328 frt 39¹/₂ kr. lefizetett, maradt július végén 1.317.602 frt 98 kr. hátralék. 1883. évi július végén volt adóhátralék 1.379.579 frt 70 kr. s így a hátralék a f. évben 61.976 frt 72 krral apadt. 1883. évi július hóban befolyt 72272 frt 54¹/₂ kr. s így a f. év július havában 7944 frt 15 krral folyt be kevesebb. Bélyeg- és közvetlen illeték, szőlődézmaváltás, fogyasztási adó, hadmentességi díj és egyéb tartozás címen július hóban befolyt 231542 frt 59¹/₂ kr.; mult év július havában befolyt 184350 frt 13 kr. s így a f. év július havában a többlet 47192 frt 46¹/₂ krt tesz. Július havában fizetés halasztás, valamint házadómentesség nem engedélyeztetett.

A kir. adófelügyelő úr, tekintettel arra, hogy részéről a hátralékok behajtására nézve a kellő intézkedések megtétettek, de ez ideig a kívánt sikert nem eredményezték, kéri a közigazgatási bizottságot, hogy a közvetlen adófizetőknél és a községek, mint erkölcsi testületeknél még nagy összegekben kint levő állami egyenes adó és egyéb kincstári tartozások gyors és erőlyes behajtására a járási szolgabírókat, nem különben a nagy-kamizsai polgármesteri hivatalt is szigorúan és oly hozzáadással utasítsa, hogy az esetben, ha f. év

az újság olvasó öreg ur velem elegyedett discursusba. Beszél az orvosi tudományról, dr. Kóchról, az aratásról, természetéről, kérdezte, mint vélekedem a francia országi koleráról, szóval előhozott mindent, mi csak eszébe juthat az embernek ilyen caniculai hőségben.

Engem azonban — megvallom — mind ezek a dolgok most nagyon kevésbé érdekelték. Eszem folytán ott járt a szép vis à vis-n, ki újra picit kezeibe vette a könyvet: olvasott s mikor úgy lopva rám pillantott s véletlenül találkoztak tekinteteink, úgy éreztem, mintha minden eszepp vérem egyszerre a fejembe szállt volna s minden inkább volt eszembe, mint a fűzlombi kolerás halott, vagy a touloni nyavala.

Egészen megvoltam igazán s a coupé szögletében kényelmes pozitúrába helyezkedve, szivarom füstjének gomolygó figurái középett — bájos uti társuóm rózsás arcáról egy pillanatra sem véve le szememet — átengedtem magamat az ábrándozásnak s az édes érzelmek, a tova iramló vonat monoton zakatolása egészen elkabítottak. — Majd lassan-lassan elnémult a vas szörnyeteg egyhangú dübörgése, egy éles fütty — a vonat meg állt s a conducteur elkialtotta magát hogy:

— Fűzfadomb! öt perc!

Lombán, fáradtan szálltam ki a coupéból s midőn a várt egyszerű falucska helyett egy valóságos kis tündérlak állt előttem — el voltam bűvölve. Utí társuóm mosolyogva nézte elfogultságomat, azután karomba fűzte hófelér karjait s az előttünk álló kastély felé vezetett. Szólni szerettem volna, de egy bűvös hatalam elnémítá ajkamat.

Drága szőnyegekkkel bevont lépcsőkön haladtunk a legnagyobb fényvel s elegantiával butorított termeken át. Majd egyik ablakhoz vezetett a kis tündér s a táj nagyszerűsége egészen elbájolt. A háttérben kopár sziklák meredeztek az ég felé, ott a park lombos fái középett egy romokban heverő váracska, alatta kis patak csörgedez s ezüstös cseppjei szomorú fűzekről árnyékolt tavacskába ömlenek.

augusztus hó végéig a nagyszegű hátralékos államiadó tartozásokat be nem hajtják, úgy ellenük a szeptember havi ülésben az 1883. évi XLIV. t. c. 81. §-ában körülírt felelősség okvetlenül kimondassék és az adófelügyelő felhatalmazassék, hogy a behajtás az ő költségükre állami végrehajtók által eszközöltessék. A tett indítványt a közigazgatási bizottság elfogadta.

Tapasztaltatván, hogy a megyei utak rendszerint keskenyebbekké tételnek és igen feldomborítottak úgy, hogy a tulságos feldomborítás következtében több szerencsétlenség történik, a kerülések majd lehetlenné válnak: miért is az építészeti hivatal megbízott, hogy a mennyiben egyes utakon ily tulságos és gyakorlatilag helytelen feldomborításokat észlelne, a visszás eljárás megszüntetése iránt azonnal intézkedjék.

A kir. tanfelügyelő úr jelenté, hogy a csáktornyai szolgabírói hivataltól vett értesítés szerint a csáktornyai polgári iskola számára az új városházának emeleti helyiséget rendelkezésre bocsájtotta. Tudomásul vétetett s a tanfelügyelő úr megbízott, hogy a szükséges intézkedéseket tegye meg az iránt, hogy az áthurokolódás még a szünidő alatt teljesítettessék.

Az ugynevezett gelsei izr. magán iskola, mint a népoktatási törvény követelményeinek meg nem felelő, beszűntetettik s a tankötelesek nyilvános iskolába járásra köteleztetnek.

Pókafa község temetőjének nagybóbitása csakis a szepetki község tanítójának a temető mellett levő földjéből eszközölhetetvén, a két község közt létrejött kölcsönös megállapodás folytán a közigazgatási bizottság helyben hagyja azon intézkedést, hogy a szepetki tanító földjéből a pókafelelő temető nagybóbitására 650 [ ] öl elvétsessék és ezer. Pókafa községe a szepetki tanítónak évenként 6 frt 50 krt fizessen.

Kis Ignác pölöskei tanító díjlevelé — a választás szabályszerűleg eszközöltetvén — a közigazgatási bizottság által megerősítették.

Szilvagy községnek államsegély érdemében a magas miniszteriumhoz intézett kérvénye a közigazgatási bizottság által pártolólág terjesztetik fel.

A szent-adorjáni állami népiskola házánál újabb építkezések és átalakítások válván szükségessé, a községnek ez érdemben beérkezett kérvénye a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz annyival is inkább pártolólág terjesztendő, mert a kérvényhez csatolt költségvetés szerint az építkezésre fordítandó összeg az 5° os iskolai pótlékból fedezhető.

Előterjesztett Nagy-Kanizsa városnak a polgári, felső nép- és népiskolára vonatkozó 1883. tanévi költségvetése, mely szerint 4000 frt államsegélyt kér. A költségvetés pártolólág terjesztetik fel a miniszteriumhoz.

A megyei tantestület köréből.

Meghívó.

A zalamegyei általános tanítói testület rendes nagygyűlése f. évi augusztus hó 26. 27-én Keszthelyen fog megtartatni, melyre a tagok és tanügybarátok tisztelettel meghívattak. Az előértekezlet délután 6 órakor, a közgyűlés 27-én reggel 8 órakor az elemi fiú iskolában veszi kezdetét.

Tárgyak:

1. A gyűlés megnyitása. 2. Elnöki jelentés a tanévi működéséről. 3. Emlékbeszéd Króh Pál Zalamegye néhai tanfelügyelője fölött Udvardy Ignác ur polgári iskolai igazgatótól (Z.-Egerszeg). 4. A megyei tanszermuzeumi bizottság elnöke gróf Festetics Benő úr jelentése. 5. „A népiskola és a közegészségi ügy“: előadó: Novák Mihály úr szepetki tanító. 6. „A felnőttek oktatása a magyar beszéd érdekében“: előadó: Valló Vilmos úr, polg. isk. igazgató (Csáktornyai). 7. „A túlterheltségéről, annak képzelt és valódi okairól“ Hoffman Mór úr nagykanizsai polgári iskolai tanítótól. 8. Az országos tanítói árvaház

— Lássá ott az én legkedvencebb helyem — szóló uti társuóm picit kezével a fő felé mutatva.

— Boldog! — sóhajtottam akaratlanul s a kis tündér-hagocsan felkacagott.

— Boldog?! azt hiszi, hogy engem e fény, e pompa boldogítani képes? — Hogy lehetnék én boldog, ki még soha nem szerettem s kit még soha nem szeretett senki.

— S ha mégis volna valaki, aki kegyedet az első pillanat óta imádja, boldogíthatná-e szerelem? — Döglöttem zavarodottan s a bájos angyal válasz helyett gyengéden vállainra hajtá fejcséjkjét.

Egy soha nem ismert érzemény, kéjes izgatottság fogta el egész valómat, fejem szédült, szívem hangosan lüktetett. Remegő kézzel fontam át a karsu derekat, lázasan simultam a pihető keblekre, hogy egy esőkot raboljak a rózsás ajkáról és ... egy éles fütty hallatszik e pillanatban mögöttem, a vonat nagyot lökve rajtam megáll s a pislogó lámpa fényénél ijedten veszem észre, hogy egyedül vagyok a — coupéban.

— Szent Lőrinc! — hallatszik e közben a vonatvezető nyers hangja.

— Seregek ura! — Iszen már a harmadik vármegyében vagyok! — Hallja barátom — kiálltok oda a conducteurknak — mikor indul a vonat visszafelé, Fűzfadombra?

— Délelőtt 11 óra 49 perc! — hangzik a laconicus válasz.

— No szépen vagyunk! Addig ugyan eltemethetik az én kolerás betegemet akár hetvenhétyszer is. De hát nincs itt valami fiákker, vagy más kocsi, mivel az ember rögtön tovább utazhatnék?

Fiákker!? — csudálkozott egy torzonborz alak a kijáratnál, a hajnali hűvös levegőben egész élvezettel szücsölgetve reggeli pálinkáját — örüljön az ur, ha ilyen aratási időben valami rozsz paraszt szekeret kap, nem fiákkert!

és egyébre vonatkozó indítványok. 9. Két képviselő választása az 1883. évi országos tanítói gyűlésre. Délután 3 órakor Békey Ignác úr polg. isk. tanító bemutatja és ismerteti az országos tanszermuzeum bizottságtól az elemi iskolák részére egybeállított „hároms gyűjtemény“ — ásvány-, vegy- és természettani szereit. Ennek végzetével a gazdasági tanintézet helyiségeinek megtekintése.

Értesítés.

1. Minden jogosult tag láttassék el elnökök által a járásköri bélyegzővel jelzett üres lappal, melyre az illető tag, képviselő jelöltek közül azok neveit írja, kikre szavazatát adja. A szavazatot szedő bizottság járáskörönként fogja a tagokat szavazásra szólítani, ekként az urnába csakis névfelhívásra lehet szavazó cédulát és pedig személyesen adni.

2. A kik 1—2 napra a keszthelyi közönség által tiszteletből felajánlott szállást igénybe akarják venni, jelentésük be minél előbb közvetlenül Csathó Alajos úr rendező bizottsági elnöknel. Tudassák azt is, hány órai vonattal érkeznek a szent-györgy-keszthelyi állomáshoz, ez esetben a tagok költségeire kocsikról intézkedés tételik.

3. A cs. kir. déli-vaspálya társaság 6119 sz. a. árkedvezményt engedélyezett: igénybevehető Zalamegye állomásaitól Keszthelyig és vissza t. évi aug. 24-től 30-ig. Igazolási jegyért a központi elnökhöz Sümegyre kell fordítani. A hol lehet, célszerű lenne; ha jelentkezés jkőri elnökök útján együttesen történnek. Keszthelyre érkezők, az elemi fiúiskola helyiségénél szállásolási jeggyel fognak ellátni. Ismerkedési estély Nieszner vendéglőjében, ebéd ugyan ott lesz.

A viszont látásra üdvözlettel:

Sümegh, 1884. augusztus 9.

Banfi Alajos

a m. tantestület elnöke.

A zalamegyei gazdasági egyesület hivatalos értesítője.

Jegyzőkönyve

a Zalamegyei gazdasági egyesületnek Keszthelyen 1884-iki július 6-án tartott rendes közgyűlésének.

42 227.

Az 1883-iki évi december 16-án tartott közgyűlés 99 330.—1883. számú végzésével a Keszthelyen 1884-iki június hó 19-én megtartott országos vásár alkalmára kitért ténysz állat díjazás pályázók hiányában — a bizottság jelentése szerint meghiusulván, s a visszaküldött tizenkét darab tíz frankos arany a közgyűlés további intézkedéseig megőrzés végett egyesületi pénztárnok úrnak átadatván, — minthogy a gazdasági egyesület állattenyésztés emelését a megyei lakosság érdekére oly lényeges s elmulasztatlan teendőnek tartja, hogy a népet a felette sajnó közönye dacára is saját érdeke felismerésére s a haladásra ösztönözni szükségesnek látja, a tizenkét darab tíz frankos arany a Keszthely vidéki gazdakörnek oly felkéréssel s megbízással adatik ki, hogy a szarvasmarhára a tenyészállatdíjazást egy keszthelyi országos vásáron a már megállapított szabályzat szerint eredményesen megtartani s e végett a szükséges értesítéseket is kibocsájtani, illetőleg a keszthelyi előzetes országos vásár alkalmával dobszó mellett kihirdetni, az eredményt pedig bejelenteni sziveskedjék. Pénztárnok úr jelen végzéssel megbízottván, hogy a 12 db. 10 frankos aranyat a Keszthely vidéki gazdakör elnökének Bogvay Máté úrnak a jelzett célra küldje ki. 43 211.—1884.

A f. 1884-iki évi május hó 5-én s folytatva tartott közgyűlés 8087. számú határozatával a megyei bizottsági közgyűlés az állami fedezetési állomásoknak a lótenyésztés érdekében történendő felügyelését elrendelvén, e határozat végrehajtása céljából az állami fedezetési állomások felügyelésére a lótenyész bizottság egy tagja

Es igazán volt! Reggeli hét óráig lótotam-futottam a faluban, de nem volt az a pénz, miért elvittek volna Fűzfadombra.

Utóvégre is az állomás főnök könyörült meg rajtam. Saját fogatán küldött rendeltetésem helyére, hova épen dél harangszókor érkeztem meg. Egyenesen a falu házához hajtottam, ott azonban már nem volt senki, csak a kisbíró szunyadozott a „sella curulisen“ s mikor előadtam neki, hogy mi járban vagyok, nagy szemeket meresztett rám s csak annyit mondott, hogy: — Későn jár a tekintetes ur. Már el is temettük azt a szegény ördögöt.

— Eltemették!?

— El bizony kérem alássan, mert hát ilyen meleg időben nem lehet annyi ideig fenn a „kadáver“!

— De hát ki engedte meg, hogy eltemessék?

— A tekintetes megyei főorvos ur. Lovas posta ment érte hajnalban; mert már nem győzték be várni a többi „törvényes urak.“

— Azután csakugyan kolerában halt meg az az ember?

— Nem egészen! Csak olyan forma volt a nyavala.

— Talán „kolera nostras“? találgattam, egészen kétségbeesve a történetek felett.

— Az! az! — szól szakértően az igazságszolgáltatás embere. — A protuculumba is olyan formát írtak.

— Eltemettük bizony! — erősítgette azután újra, mikor látta, hogy egészen leforrázva, szótlannal s mintegy kételkedve állok előtte — azért hát legokosabban teszi a tekintetes ur, ha többet nem is tőri rajta a fejét, hanem megfordítja a szekere rudját s elmegy szépen haza.

De mit is tehettem volna egyebet, szót fogadtam neki s a délutáni vonaton vissza utaztam.

Othon azután már várt a tisztí főorvos levele. Hogy mit írt, az nem tartozik ide. Annyit azonban akarva nem akarva be kell vallanom, hogy — ma már nem vagyok „kolera orvos.“

nak megbízása végett megyei alispán úr 1889. ni. sz. a gazdasági egyesületet keresvén meg, — a lötenyész bizottságnak a gyűlésen jelen volt elnöke méltos báró Patheány Géza úr kijelenté, hogy a lötenyész bizottság tagjai közül a felügyelőket javaslatba hozni, s az egyesülethez betervezni fogja, — elnök úr pedig megbízott, hogy annak értelmében a közgyűlés megbízásából és nevében a felügyelőket megbízni, a megküldött szabályrendelettel ellátni s a felügyelőket a megyei alispáni hivatalnak bejelenteni szíveskedjék. —

44 203.

Keszthely vidéki gazdakör az 1883-ik évi július hó 8-án Keszthelyen tartott közgyűlés 56 210. számú határozatával az 1883-ik évre részére megállapított 500 forintot 582 forintól pénztárnokának általa megvizsgált s jónak talált számadását, mely szerint az 1883-ik évi december hó 31-én az 582 forintból a 317 frt 73 kr. kiadás levonása után 264 frt 27 kr. maradt, beterveztvén, minthogy ugy a betétek mint a kiadási rovát tételei igazoltaknak találtattak, a számadás közgyűlésileg is jóváhagyott és Svastits Gyula pénztárnok úr a további felelet terhe alól felmentetett.

Tekintve, hogy a keszthelyi gazdakör egy saját „Ertesítőt“ indított meg, a kör elnöke előterjesztése folytán az 1883-ik évi december 16-án tartott közgyűlés 100 337—338. sz. a. kelt végzésével a kör részére az 1884-ik évre 500 forintban megállapított javadalmazása az 1883. évi 264 frt 27 krajcár maradvány leszámításával 600 frt az az hatszáz frtra felemeltetett, ehhez képest a 335 frt 73 kr az az háromszáz harminc öt frt 73 krnak a pénztárnok utalványozására elnök úr felhatalmaztatott s erről pénztárnok úr s a Keszthely vidéki gazdakör értesített határozatott. —

45./95. 229.

Elnök úr előterjeszté, hogy Skublics István úr, mint a tenyészbikák bevásárlásával megbízott kezeire, tekintettel a m. é. december 16-ki közgyűlés 101 330. sz. a. hozott határozatával megállapított költségvetés 28-ik pontjára, 1884-ik évi március hó 13-án 1500 forint s minthogy annak a f. é. június hó 28-án 229. sz. a. beérkezett tudósítása szerint kilenc darab berni bikát vásárolt s még 500 frtra volt szüksége, ezen 500 frtot is, ekép 2000 frtot kiutalványozott s az 1884-ik évi költségvetés IX. címében megállapított 1790 forintnál 210 forinttal ugyan többet, de azon reményben, hogy miután a bikák ára az átvállalók által visszatérített s az egyesület a jelesb tenyész anyag minél nagyobb terjedését óhajtja s erre törekedik, ezen többletnek utalványozását — az illető számadása fentartásával helyben hagyni fogja.

A tett előterjesztés alapján a tenyészbikák beszerzésére összesen 2000 frtnak lett kiutalványozása helyben hagyatott, s erről egyesületi pénztárnok úr, számadásának jelen végzéssel is igazolhatása végett ennek kiadásával értesítették.

A bikák kiosztására nézve a f. évi május 4-ki közgyűlés 25 181. számú intézkedése, hogy t. i. az esetleg át nem vállalandó bikák a f. évi július hó 22-én Zala-Egerszegben megessendő országos vásárral arverésen eladassanak továbbra is fentartatik, — a jövőben kövendő eljárási szabályzat megállapított, hogy tekintet nélkül arra, hogy az átvállalatra jelentkezések tételnek-e vagy sem, az egyesület által bizonyos számú tenyészbika vásároltassék s azok nyilvánosan tartandó ajánlati eljárás útján a többet ajánlóknak adassanak át tenyészési célokra.

46. 90. 202. 220.

Előterjesztett, miszerint a m. é. december 16-iki közgyűlés 99 330. számú határozatában kijelentett szándék és törekvés csikólegelő kibérlése s ennek állandó intézmény gyanánt létesítése nem sikerülhetvén, a lötenyésztek Lenck Ödön úrnak petesházi s Gaál László úrnak ormandlaki legelőjére csikóknak legelőber mellett felhajtására ismételt s legtagasb körben közzétett hirdmények útján akkép hívtattak fel, hogy a csikólegelő bérnek részbeni megosztása segélykép kilitásba helyeztetett. A beérkezett értesítések szerint Lenck Ödön úr petesházi legelőjére, — hol a legelőber 14 frt., — négy egyen hét csikót, az ormandlaki legelőre, — hol a bér tíz forint, — hat egyen nyolc darab csikót adott bérbe, Farkas József úr pedig a pölöskei urodalmi barátokfai legelőre négy drb csikót adott bérbe: mind-ezen legelőre bérbe adott csikók tulajdonosainak mily mérvű segélyezése tekintetében tehát intézkedés teendő lévén, tekintve, hogy a m. l. földművelés-, ipar- és kereskedelmi kir. miniszterium 23944/1884. szám. a. kelt (90/1884. sz. a. iktatott) intézménye szerint 200 frt segélyösszegnek utalványozását csak az esetben helyezte kilitásba, ha szövetkezet vagy társulás útján avagy az egyesület által egy alkalmas csikólegelő kibérlése létesíthető leendő, melyben az évjáratok és nemek gondosan elkülönítve, a kifejlődésükre szükséges tényezők feltaláthatassanak, — a tényállás s az egyesület által követett eljárás részletes és hű előterjesztésével megkérteni határozatott, hogy a közönségnek a lötenyészésre buzdítása s az alkalmas csikólegelő előnye felismerése, annak használata meghonosítása s olyannak létesítése, szövetkezésre buzdítása céljából a kilitásba helyezett 200 frtot utalványozni méltóztatassék, a mely felterjesztésre leérkezendő válasz után fog a legelő bérlek felének utalványozása iránt további intézkedés tételni. —

47/238.

Szigethy Antal egyesületi rendes tag előterjeszté, hogy az 1885-ik évi országos kiállítás házi-ipar csoportbizottsága megkereste, miszerint Zalamegye területére nézve a házi-ipar csoportra a megbízotti hivatást vállalni el s e körben a célnak megfelelően igyekezni.

Nem késett a felhívásra kijelenteni, hogy a megbízást elfogadni kötelességének ismeri, sajnálatlalt kell azonban már előre jeleznie, hogy alig lehet oly szerencsés, hogy óhajtott eredményt mutathasson fel.

Zalamegyében ugyanis tulajdonképeni házi-ipar soha nem létezett, a mi Muraközben s az ugynevezett

„Göcssej“-nek „Csertamellékén“, úgy Alsó-Lendva s Belatinéz vidékén volt is és csekély részben még létezik, csak arra szorítottok, hogy a megyei gazdalkodás keretében termesztett kender és len a ház női tagjai által kidolgozva s a tél folyamán a családtagok részére fehérneműek készítésére durva vászonnak megfona lett, de e foglalkozás oly terjedelmet soha nem nyert, sem a kezelés oda nem fejlődött, hogy a készítmény mennyiség és minőség tekintetében eladásra forgalomba hozható, keresletre talált, ekkép ezen foglalkozás mellékereset és jövedelem céljából tűzethetett volna.

De ezen századokon át egyforma fejletlen állapotban maradt csekély házi-ipar is megszűnő, lehet mondani elenyésző félben van úgy, hogy még csak Muraközben, Alsó-Lendva s Belatinéz vidékén s Göcssejnek néhány községében áll fenn, a melyek t. i. a városoktól távolabb esvén, a nép viseletében, szokásaiban a régi módot követi, a férfi és nő még vászonban jár, melyet a saját gazdaságában termelt, házilag készített kenderből, lenből a nők a háznál felállított szövőszékeken magok szönek, — de természetes, hogy csak ősidőktől fentartott legprimitívebb szerkezetű szövőszékek s a készítmény durva vászon, fűző tarisznya, nyakló stb.

Zalamegye házi népiparából tehát a muraközi horvát, bellatinéz-vidéki vend s a Zala-Egerszeg ugynevezett „Göcssej“ vidékéről az ós magyar göcsseji faj, úgy az alsólendva-vidéki férfi és nő népviseletét kizárólag házi iparilag kikészített kender és len ruhaneműekben remélheti csak megszerezhetni s kiállításra beküldhetni.

Tekintve hogy ezen cikkeknek a kiállításra az illetők által nagyobb figyelemmel s műgonddal leendő ingyenes elkészítése és átengedése nem remélhető, mielőtt azok beszerzése iránt tetteles lépéseket tett volna, azon kéréssel fordult az országos csoport bizottsághoz, hogy közölje vele nyíltan, vajlon az említett házi-ipar cikket a kiállításra érdemesnek találja-e?

A bizottság e kérdésre még választ nem adott.

Minthogy azonban a bizottság tőle véleményt kért az önként vagy beszerzés útján kiállítandó tárgyak mennyiségére, minőségére, a beszerzésre szükséges pénzösszegre, maecenasoktól várható adakozásokra nézve s e tekintetben ő reményét fejezte ki, hogy a t. gazdasági egyesület őt a jelzett házi iparcikkeknek kiállítás végett megszerzésében — már csak a kender és len termelés emelése, ennek házi célokra felhasználására a nép ösztönzése tekintetéből pénzsegéllyel támogatni fogja, — azon kérelmet terjeszti elő, hogy az esetre, ha az országos házi ipar csoport bizottság a jelzett házi ipar cikkeknek kiállítását kívánni fogná, azok beszerzésére szükséges pénzösszeget legalább részben a t. gazdasági egyesület adományozni s ezt a t. közgyűlés megszavazni méltóztatnék.

A közgyűlés a tett előterjesztést tudomásul vette s napi rendre tért.

48 228.

Felvétetett a „megyei tűzkárbiztosítás“ létesítése végett részletes javaslatra kiküldött bizottság két tagja Háczy Kálmán és Szigethy Antal által bortejesztett következő előterjesztésben foglalt javaslat:

Tekintetes közgyűlés!

Zalamegyében „megyei tűzkárbiztosítás“ létesítése iránt a Keszthelyen 1883-ik évi július hó 8-án tartott közgyűlésre beterveztett indítványnak az 58 181—1883. szám alatt hozott végzéssel lett elfogadása folytán az úgy bővebb tanulmányozására s részletes javaslat beterveztésére ugyanazon számú végzéssel kiküldött bizottság a 206 1884. sz. alatt szétküldött meghívóval f. 1884. évi június hó 25-ike d. e. 9 órára Zala-Egerszegre meghívattán, annak tagjai közül csak tisztelettel alólírottak jelentünk meg, kik is nem remélvén, hogy egy újabb meghívás eredményesebb fogna lenni, hogy a tek. közgyűlés elé egy, a további eljárás kiindulási alapjául szolgálható javaslat a végzés értelmében beterveztethessék, azt a következőkben adjuk elő.

Miután az első magyar általános biztosító társaság soproni főügynöksége 16844. sz. a. az egyesülethez intézett, a m. é. december hó 16-án tartott közgyűlés által a jegyzőkönyv 107 279. sz. a. tárgyalt levele szerint azon adatok helyességét, a melyek alapján az indítvány előterjesztetett, megtámadta, a melyek alapján az indítvány előterjesztetett, tekintve, hogy azon számadásokat a tekintetes árvászek szolgáltatta, ezen körülmény a tekintetes megyei árvászeknek 279 1883. szám alatt tudtul adatván felkérte, miszerint az első magyar általános biztosító társaság soproni főügynöksége és a tek. árvászek által küldött számadatok közötti eltérésekre nézve észrevételeit, felvilágosításait megtenni és a biztosítási szerződés értelmében az árvaértékeknek az 1880. ápril 1-től kezdve 1883-ik évi december hó 31-ig a nevezett társaságnál lett biztosítása pénzügyi állapotát a lezárt számadások alapján számszerinti pontossággal közölni kegyeskedjék.

A tek. megyei árvászeknek igen tisztelt elnöke szíves volt egy új kimutatást küldeni, mely az 1880. ápril 1-től kezdve 1883. dec. 31-ig az állapotot teljesen előtünteti; minthogy pedig a soproni főügynökség említett levelében a kimutatást csak 1883-ik évi június végéig vezetett állapotról közölte, s így mind a három kimutatás különböző időkről lezárt számadások alapján készítettet, igen természetes, hogy azok számszerileg meg nem egyezhetnek.

A három kimutatás összesítéséből azonban kitészik, hogy a tek. árvászek első kimutatásában a társaságot illető biztosítási díjak összege hibásan lett 55275 frt 65 kr-ra téve, mert ez a főügynökség közleményei szerint 1883. évi június hó végéig 31235 frt 32 kr-t, az árvászek 2-ik kimutatása szerint 1883-ik december 31-ig 34065 frt 78 krajcárt tett.

Ez minden esetre igen lényeges körülmény, mert e második kimutatás szerint 1880-ik évi ápril 1-től 1883. év december hó 31-ig kötöttet 4472 biztosítási ügylet, 1.250.456 frt értékre, a melyekért a társaságot illetett

díj 34065 frt 78 kr-t tett. Ebből a felmerült 96 tüzeset után kártérítés fejében kifizettetett 17254 frt 84 kr., a megyei árvászeknek a 10% jutalék fejében 4415 frt 45 kr., Valentini Gyula fizetésére küldetett 610 frt, összesen 19280 frt 29 kr., melyet a 34064 frt 78 kr. élvezett díj összegből levonva, a társaság tiszta nyerevénye 1880. ápril 1-től 1883. december 31-ig tehát 15 évnegyedre 14785 frt 49 kr-t tett, miből átlagban egy évre 3972 frt 79 kr. tiszta nyerevény esett.

A főügynökség ezen 14785 frt 79 kr. 15 évnegyedről nyerevény helyett idézett közleményében csak 7434 frt 60 kr-t állított fel, mert jutalékok, különböző költségek címén 10403 frt 65 kr-t tett kiadásba, tehát az árvászeknek fizetett 4415 frt 45 kr. jutalékon s Valentini-nak fizetett 610 frton felül még 5025 frt 45 krajcárt, de ennek sem tényleges alapja meg nem nevezetvén, sem tételeiben nem részleteztetvén, igazolt kiadásnak fel nem vehető annál kevésbbé sem, mert az indítványozott intézménynek az egyesület általi kezelése ily indokolatlan túlságos költséggel összekötte bizonyosan nem fogna lenni.

Kétségtelen azonban, hogy ezen kezdetleges években is a 15 évnegyedre befolyt 34065 frt 78 kr. díjból átlagban egy évre 9084 frt 20 kr., — a 14254 frt 84 kr. kártérítési összegből 3801 frt 28 kr. esik, s ha kezelési költségekre az évi átlagos díjbevételeknek a 9084 frt 20 kr-nak husz százalékát 1816 frt 84 kr-t veszünk is fel (mely összeg tekintve, hogy a főügynökség az árvászeknek adott 10% al együtt a nagy apparatására 10703 frt 65 kr-t számított fel, miből egy évre átlagban az árvászeki 10% al együtt, mi elmaradna, 2774 frt 28 kr. esik — bizony elégségesnek elfogadható) még mindig 3466 frt 08 kr. tiszta évi nyerevény marad, mi a biztosítási ügyleteknek szaporodásával évről évre emelkedik s növekedik.

A mint a tek. közgyűlés határozatával elfogadott indítvány az egyesület közlönyében közzé téve lett, a „Zalamegye“ mult évi 39-ik számában egy cikkirő részéről oly felfogás és vélemény nyilvánított, mintha az indítvány szerint oly intézmény létesítése szándékolatnék, mely szerint a megyei törvényhatóság elhatározná, „hogy a tűzkár biztosítást kötelezőleg a megye összes birtokosaira kimondatik, épületeik hivatalból feltározatnak és értékük szerint biztosítás alá vonatnak“.

Nehogy ily téves felfogás hívókra talála s tovább terjedve az indítványozott intézmény a közönségnél alaptalanul oly ellenzésre találjon, mely annak létesülését megnehezítené, vagy végkép meghusitáná, célszerűnek látjuk kimondani, miszerint a nyilvánított felfogás az indítvány alapeszméjével lényegesen ellenkezik, — az indítvány kötelező biztosítás létesítését egyáltalán nem javasolja, sőt hogy a megye összes épület birtokosait kötelező biztosítási intézmény létesíttessék, az indítványnak sem szövegében nem foglaltatik, sem eszméiből ily szándék vagy célzat ki nem magyarázható.

De nyilván hű és kivihetlen is lenne ily indítvány, mert ily általános kötelezettséget elhatározni a törvényhatóságnak sincs joga, mert ezt csak szabályrendelettel tethetné, ily szabályrendelet pedig nem alkothat, mint hogy az a törvénynyel ellenkeznék, a mennyiben t. i. az épületek tulajdonosaira törvény által elnem rendelt fizetési kötelezettséget, az épületekre pedig törvény által nem engedélyezett teher róna.

Ugy vagyunk meggyőződve, hogy a gazdasági egyesület ismerve a birtokos osztálynak különböző nehézségekkel sújtott helyzetét, s tudva, hogy ily általános fizetési kötelezettség az ügyis túlterhelte birtokos osztálynál minő ellenszenvet támasztana, az általános biztosítási kötelezettséget önmaga perhorrescálja s mint idő- és alkalomszerűen intézményt, önmaga is ellenezné.

Az indítványozott intézmény létesíthetése ellenében kifejtett aggodalmakat s ellenvetéseket nem látjuk olyanoknak, melyek a létesítést lehetetlenné tennék.

Különösen, hogy a kölcsönözö pénzüntézetek a tűzkár biztosító társaságok főmegbízottja gyanánt működnek s mint ilyenek a tőlük kölcsönt nyert felek épületeit a velők összeköttetésben álló biztosító intézettel biztosítatnak — a zalamegyei pénzüntézetekről általában nem mondhatni, s tudtmkkal ily pénzüntézet a megyében igen kevés van, mely ily ügynökök működnek, vagy valamely biztosító társasággal ily működésre szerződésileg lekötelve volna és ha mégis van, ebből csak az következik, hogy azok, kik ily pénzüntézetektől kölcsönt kaptak, még azt vissza nem fizetik, a megyei biztosító intézettel nem biztosíthatatának.

A mi pedig a több évre kötött biztosítási ügylet teket illeti, ezek természetesen lejártukig érvényüképpen tartanak.

A megyei árvák épületei biztosítása érdekében az első magyar általános biztosító társasággal kötött szerződés az 1886-ik évi március hó 31-én járván le, a megyei árvaértékek is csak azon időn túl biztosíthatatának a megyei biztosító intézet által.

Azon ellenvetésre, hogy „mi áll be akkor, ha a nagyobb urodalmak százezerekre menő értékeiket bíznak az ily intézményre és csak egyes nagyobb káreset adja elő magát, nem-e veszendőbe megy az egész biztosítási alap: — hol találkozik urodalom, a mely ily ingatag alapra bizza egész vagyonát?“ — feleljük: miszerint az indítványozott biztosítási intézmény csak egyedül a megyei árvaértékek biztosítására szorítottok, s egyedül ezt vonná tüzetkörébe.

Tekintve pedig, hogy a megyei árvák biztosítandó épületei a megye különböző helységeiben, sőt még az egyes községekben is elszórva fekszenek s egyesleg kisebb értéket képviselnek, mit igazol azon körülmény, hogy az eddig 1250456 frt biztosított értékéből a 4472 kötött ügyletek mindegyikére átlagban 275 frt esik, s hogy az eddigi eredménye szerint a kötött ügyletekből 21% káreset merült fel, — a vállalat (egyedül az árvaértékek biztosítására szorítottok) oly biztosan működend, hogy nagyobb kártérítésektől, veszteségektől vagy az alap megtámadásától egyáltalán s éppen nem lehet tartani.

Fenyvesi Miksa kereskedésében

ZALA-EGERSZEGEN

befőzötték eltevéséhez szükséges üvegek, hólyag papírok, valamint spárga, úgy szintén mindennemű bórönd (Koffer), légyfogók a legjutányosabb áron kaphatók.

A MOHAI
A G N E S
FORRÁS

Hazánk egyik legszénasvadászból

SAVANYUVIZE

kötöny szolgálatot tesz főleg az emésztési zavarknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmán alapuló bajában. Általában a víz mind azon körökön kívül figyelmet érdemel, melyekben a szerző élet támogatása és az idegrendszer működésének felfokozása kívánatos.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

1883. évben 1 millió palack szállított el.

Fris töltésben mindenkor kapható

Édeskuty L.

m. kir. adv. ásványvíz-szállítónál Bpsten.

Ugyiszintén minden gyógyszerüzemben, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

* E rovat alatt közöltékért felelősséget nem vállal a Szerk.

Felelős szerkesztő s kiadó-tulajdonos:
UDVARDY IGNÁC.

2893 tkv. 1884.

Árverési hirdetés.

A zala-egerszegi kir. törvényszék mint telekvi hatóság közhírré teszi, hogy a zala-egerszegi városi korház penztára végrehajthatóan Viola Franciska özv. Fagl Andrásné és Fentős Mária férj. Berecz Jánosné végrehajtható szenedő elleni 250 ft tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtható ügyben a zala-egerszegi kir. törvényszék területén levő, Zala-Egerszegen fekvő, a zala-egerszegi 1367. sz. tjkben foglalt Viola József és Fentős Mária férj. Berecz Jánosné nevén álló A. j. 182. hrsz. 244. népszors. alatti belsőszere az árverés 2078 ftban ennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1884. évi október hó 13-ik napján délelőtti 10 órakor Zala-Egerszegen a kir. törvényszék telekvi iroda helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatul fog.

Árverési szándékot tartoznak az ingatlan becs. árának 10% -át vagyis 207 ft 80 krt készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kikiáltott kezhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zala-Egerszegen, 1884. évi június hó 27-én.

A kir. törvényszék mint telekvi hatóság.

158. 1—1.

3540

k. ü. 1884.

Árlejtési hirdetés.

A zala-egerszegi kir. ügyészség részéről közhírré tétetik, hogy a felügyelete alatt álló központi, valamint a tapolczai, sümegi és alsó-lendvai kir. járásbírósi fogházakban letartóztatott vizsgálati és elítelt, egészséges vagy beteg foglyok élemezése együttesen az 1885. évi január hó 1-ső napjától azon évi december hó 31. napjáig terjedő időtartamra, folyó 1884. é. augusztus hó 28-ik napján d. e. 10 órakor Z.-Egerszegen a kir. ügyészség hivatalos helyiségeiben — hol a feltételek előre is megtekinthetők, — írásbeli zárt ajánlatokkal is egybekötött nyilvános árlejtés útján a legkevesebbet vállalkozónak ki fog adatulni.

Kikiáltási ár egy adag főtt ételre és az ehhez járó 56 degr. kenyérré — 20 kr. — Egy kilo és 13 degr. bőjtí kenyérré. 15⁰⁰ 100 kr.

Mely kitűzött határidőben a kijelölt helyen leendő megjelenésre vállalkozni szándékozik azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az árlejtésben részt venni kívánók a szóbeli árlejtés megkezdése előtt kötelezettek készpénzben vagy tőzsdei áron számítandó államkötvényekben 800

De ez album tulajdonképi feladatának csak úgy felelhet meg, ha minden egyes vidék szépi abban képviselve lesznek. Az album tervezőjétől Ellinger Illés úrtól megkerestettünk, hogy megyénk szépeinek névsorát és címét vele közöljük, hogy meghívót számukra elküldhesse. Hogy ebbeli feladatunknak a kellő pontosággal megfelelhessünk, megyénk szépeit ez uton felkérjük, sziveskedjenek címüket szerkesztőségünkbe küldeni, hogy az így összeállított névsort Budapestre elküldhessük.

Gyászír. Mezriczky Péter ügyvéd és földbirtokos f. hó 7-én hűnyt el 85 éves korában Kővágó-Örsön. A boldogult benső barátja volt a haza bölesének, Deák Ferencnek; fiatalabb éveiben élénk részt vett a közügyek terén, később agg napjaiban egészen vissza vonultan élt kővágó-örsi tusculanumában. — Kiváló előszerzetten foglalkozott a classicusokkal s beszédét rendszerint ezek jeles és találó mondataival szokta fűszerezni. Nagyszámú barátai és igaz tisztelőinek mély részvéte kísérte az örök nyugalom helyére. Béke poraira.

Az ollári tekező-egylet f. hó 20-án Ollárban nyeményekkel egybekötött tekeversenyt rendez. Kellemtelen idő esetében a tekeverseny a következő vasárnap vagy ünneppnap fog megtartatni.

Színészet Zala-Egerszegen. A pécsi színtársulat Aradi Gerő igazgatása alatt szándékozik hozzánk jönni, — mint az igazgató értesít — rövid időre, a legújabb darabok előadására. — Betanult darabjai sorozata következő újdonságokból áll: „Kis menyecske“, „Olivet-lakadalm“, „Gasparone“, „Koldusdiák“, „Nap és Hold“, „Furesaháború“, (ezek még Egerszegen nem adtak elő), továbbá: „Abu Hussan“ opera. — A vigjátékok és színművek közül megemlítenők a nevezetesebbek: „Vasgyáros“, „Fedora“, „Csókon szerzett vőlegény“, „Nézd meg az anyját“, „Cecil házassága“, „Buborékok“, „Mózes“, „Tűzről pattant leány“, „Darvinisták“. Népszínművek: „A tót leány“, „Vén kupec“, „Cigány Panna“, stb. Az itt megemlítették a budapesti nemzeti színház és népszínház kedvelt műsordarabjai és ezek közül válogatva 12 előadásra bérlet nyitatták. Körszékre 10 ft. Zárszékre 8 ft-ával. — A napi árak: Körszék 1 ft. Zárszék 80 kr. Földszintű állóhely 50 kr. — A színtársulat már a jövő héten szándékozik ide jönni, 23-án lenne az első előadás és szeptember 10-ig maradna itt, innen Szombathelyre és október 9-én téli állomásra Pécsre. — Aradi társulata a vidéki társulatok legjobbjai, mely összhangzó és szabatos játéka, úgy változatos és a legújabb közkeveltségű darabokat felváltó műsorozata által mindenütt a közönség teljes megelégedésére működik. Legyen szabad azon reményünknek kifejezést adni, hogy városunk és vidékünk közönsége a derék társulatot rövid itt léte alatt hazafias pártfogásába fogja részesíteni. —

Eljegyzés. Klovoszky Ernő zala-egerszegi festő f. hó 10-én jegyezte el Nemes-Apátiban a kedves Komáromy Magda kisasszonyt.

Az országos színészeti tanodában a beiratkozások f. évi szeptember hó 6-án, szombaton d. u. 3 órakor kezdődnek s három napon át, minden délután 3—5-ig bezárólag szeptember 8-án fejezettek be. A jelentkező növendékek fölvételi vizsgálata szept. 9-én kedden d. u. 3 órakor tartatik; ugyanezen a tanoda helyiségében kerepesi ut, nemz. színház bérháza III. emelet. A felvételi kellékek: színpadias, csinos alak, úszta kiegészítő esengő hang s kifejezett alkotási mellett (melyről a fölv. vizsgálaton jelen levő orvos ad véleményt) legalább 18 éves kor a férfiaknál, s betöltött 15 év a leányoknál, mi hiteles okirattal bizonyítandó. — Szükséges továbbá anyai műveltség és iskolai képzettségről szóló bizonyítvány, mennyit a megjelölt korban minden művelt ifjútól megvárhatni. Azok, kik nem szüülők vagy gyámjaik kíséretében jönnek, a szülők vagy gyámok írásbeli beleegyezését tartoznak magukkal hozni. A jelentkező növendékek csak törvényes családi nevükön irathatják be magukat. Arra pedig előre is figyelmeztet az igazgató, hogy a beiratási és fölvételi díj 6 ft, a beiratásnál a zonalnal lefizetendő, fölvétel esetén pedig az évi 30 ftnyi tandíj első részlete 10 ft, melynek fizetése alól első éves növendék föl nem mentetik. Végül szükséges megjegyeznünk, hogy az operai szakra csak oly jelentkezőket veszünk föl, kik a m. kir. zeneakadémia magánének tanfolyamának elvégzéséről legalább (I. II. oszt.) bizonyítványt, vagy anyai készütséget mutathat fel, mennyi ezen osztályokban megkivántatik, mely esetben a m. kir. zeneakademiában magánvizsgálatot tehet, s ennek folytán nyert bizonyítvány alapján az orsz. színészeti tanoda I. operai osztályába fölvételhetik. — Tisztelettel Bpest 1884. augusztus hó 1-én dr. Váradi Antal az orsz. színészeti tanoda titkára.

Vizbefült. Petrikerszturn Patai György 48 éves földműves hosszabb idő óta tüdőgümő- és nehézkórban szenvedvén, f. hó 12-én reggel 4 óra tájban lakása közelében levő tóka előtt elhaladva, belesett, s mielőtt a beteg ember segítségére siethettek volna házbelleji — a tóka fölt.

Halálozás. A helybeli polgári iskolának volt növendékei közül a szünnapok alatt a harmadik hűnyt el. Ugyanis — mint értesülünk — Bogár József, Budapestben vasúti hivatalnok f. hó 14-én 23 éves korában tüdővészben elhalt. Szülői egyetlen gyermeküket siratják benne, a kit nélkülözések közt felneveltek s midőn már gyermekük célját elérte, akkor ragadta el őt övétől távol a halál tagyos keze. — Béke lebegje körül porait!

Meghívó. A zala-szentgróthi „önk. tüzoltó-egylet“ működő tagjai egyetük javára 1884. évi augusztus hó 20-án a „Zrinyi“ vendéglőben táncal egybekötött tekeversenyt rendeznek. Belépti díj 25 kr. Egy darab jegy ára 10 kr. Kezdeté délután 4 órakor.

Tűz. Ramfí Ferenc lentii lakós kőműves mesternek a lentii hegyen volt hajléka f. hó 8-án kigyulván, leégett. — A hajlékban volt 120 akó bor s egyéb eszközök odaégték. A kár mint egy 1200 ft. A tűz előidézésével bizonyos Gyurics Rozsi férj. Steiner József-nét gyanúsítanak, ki károsultra haragszik, mert Ramfí-

től a tava szal ellopott mintegy kétezer forintból Steiner József is 300 ft-ot kapott osztályrészül, mi miatt ez az alsó-lendvai kir. járásbírósgá börtönébe került.

Phylloxera megenkben. A tapolczai járásban levő Lovas és Alsó-Örsi községekben a phylloxera jelenléte constatáltatván, a földmivelés-, ipar- és kereskedelmiügyi kir. miniszter rendeletével nevezett községek összes szőlőterületei, valamint az olyan kertek, melyekben egyes szőlők állanak, zár alá helyeztetek. E rendelet értelmében a zár alá helyezett összes szőlőterületeiről gyökerez vagy gyökértelen szőlővessző, szőlőnövénny és általában a szőlőt minden egyéb alkatrésze (a szőlőfűrt kivételével), továbbá bármilyen fa- vagy eszerjenemű ültetmény, használt duock és szőlőkarók és szőlőlevélbe csomagolt bármintő tárgyak kivetele s úgy ezen tárgyakkal egyik szőlőtől a másikba való átvetele is tiltatik.

Szerencsétlenség. Novák Iván bratonci községbíró f. hó 8-án este felé a mezőről szekéren haza menvén, utközben a lovak elragadták, s a szekér alá kerülvén és a lovak által nagyobb távolságra hurcoltatván, ez által oly nagymérvű sérüléseket szenvedett, hogy dacára a kellő időben érkezett orvosi segélynek, másnap reggel meghalt.

„Regényvilág“ ez ideig, IV. évfolyamának 34—40 füzetét küldötték be hozzánk Révai testvérek, e kitűnő szépirodalmi vállalat buzgó kiadói. Ötvös Adolfnak „Egy pesti Don Juan“ c. regénye és Robidának „Száz év múlva“ c. hatalmas parodiája e füzetekben befejeztetett. Az előbbi regényről általános vélemény az, hogy nyelvezetének szépsége, irányának választékossága, emelkedett hangulata olyan, mely minden más hibát, legyen az bár a szerkezetben, vagy a meseszövevényben, könnyen és ugyszólván észrevétlenül elfeledtet. Két szív örökös vergődése, egy hatalmas szenvedélynek, a lángoló szerelemnek mindent felemészítő fellobbanása oly művészi vonásokkal van festve, hogy a Regényvilág valóban hála kötelezte olvasóit, hogy jeles szépiesszűn ezen első regényt épen lapja hasábjain közölte. Robida művéről elég itt annyit megjegyeznünk, hogy befejezése méltó koronája a munkának. A fantázia szárnyalásában határt nem ismerő szerző nem tesz kevesebbet, mint hogy egy új világrészt fedeztet fel a regény hősei által és az őt földrészhez most méltán sorakozik Helénia, a regény rokonszenves vezéralakjáról elnevezett újvilág. Két új regény épen e füzetekben veszi kezdetét. Tóth Sándor „A ki senki sem“ cím alatt festi a magyar társadalom élőkölő körének erőszakolt népszerűségét, mely a legújabb sportra, a magyar ipar pártolására adja magát. Eddig ugyan csak két fejezet jelent meg, de már is előlegezhetjük a véleményit, hogy oly jeles mű növi ki magát a bevezetésből, mely a Regényvilág tartalmát nemcsak kiegészíteni, de emelni is fogja. Sárffy Ignác „A nő“ című regényével régi dalt énekel régi szerelemről. Kissé érzélgő ugyan, de hát nem minden szerelem jár pikantériával. A mi itt hiányzik a fűszerből, azt bőven pótolja a tárcarovat. Fekete „ördög“ hosszú hallgatása után ismét megszólalt. „Egyről-másról“, „Rejtelmes édes“, „Utóirat“ oly jeles dolgok, hogy irjúk már csak a kíváncsiak kedvéért is felfedhetné inognitóját. És eliheti, hogy a kíváncsiak sokan vannak. — A „Regényvilág“ előfizetési ára negyedévre 1 ft 95 kr.

Előfizetési felhívás. „Pálmabombok“ cím alatt egy díszes kiállítású kis kötet apróságot van szándékomban közre bocsátani Pálmai Ilkáról, a népszínház bájos divájáról, a magyar színművészet egyik legragyogóbb csillagáról. Meglehet, hogy nem fogok sok újat írhatni; meglehet, hogy sokan vannak, kik előtt az elmondandók nagy része nem lesz egészen ismeretlen; reméllem azonban, hogy mindig elég érdekes és elég — a nagy közönség előtt ismeretlen — adatot fogok felhozhatni nagy művésznőnkéről. A füzet a művésznő arcképevel is díszítve lesz és előfizetési ára 60 kr., díszkötésben 1 ft, melynek szíves beküldését hozzáim Szombathelyre kérem. Gyűjtőimnek minden nyolc előfizető után egy tisztelet példányt szolgállok. Magamat az érdeklődő n. e. közönség szíves pártfogásába ajánlván, vagyok Szombathelyen, 1884. augusztus 1-én. Tisztelettel: Kárpáti Manó.

A magyar zene kedvelőinek figyelmébe! A „Magyar Dal-Album“ című egytetemes magyar népgyűjtemény V. kötetéből most jelent meg a 8. füzet a 941—960. számú, következő dallamokkal: 1. Nem busulok többé. 2. Nem kell nekem senki vize. 3. Néma hölgy fut a nagy éjszakán. 4. Nincsen kedvem, nincsen kedvem. 5. Ni, ni! mi a szerelem! 6. Oh milyen sokszor hallottam. 7. Oh te áldott Kanaán. 8. Oszlik, bomlik a gond. 9. Ott a réten egy almafa. 10. Öregbíró kisbíróstól. 11. Örül a lány, ha farsang jön. 12. Összejötték a banyák. 13. Összel hervad, ősszel hull el. . . . 14. Pej paripám patkoszege. 15. Pusztá ez az egész vidék. 16. Pusztán születtem. . . . 17. Rád sem gondolok ezután. 18. Réten, réten, réten jártam. 19. Rózsa, rózsá piros rózsá. 20. Rózsát kaptam, piros rózsát. A teljes gyűjtemény, vagyis a zongorára alkalmazott 1000 magyar népdal ára együtvéve 7 ft 80 kr. A f. évi ötödik évfolyam vagyis a 801—1000-ik számú dallamok előfizetési ára bérmentes szétküldéssel: (10 füzetre, 200 dallammal) 1 ft 80 kr.; 5 óra (5 füzetre, 100 dallammal) 60 kr.; egy-egy füzet ára (20 dallammal) 25 kr. — Előfizetések postautalványon a „Magyar Dal-Album“ kiadóhivatalához Győrbe intézendők.

N y i l t t é r

Köszönetnyilvánítás.

Fogadják mindazok, kik felejtetlen fiam ravatalára koszorút hozni, a gyászszertartáson megjelenni szívesek voltak, főleg az elhunytak — helybeli és vidékről jött barátai, a nyilvánosság útján kifejezett legforróbb köszönetemet.

Zala-Egerszeg, 1884. aug. 11-én.

Özv. Mőldnérné szűl. Horváth Eleonora.

